

Katowice dnia 7 lipca 2009 roku

K-RD-KL/4160/843/174/09
Numer rejestru A/251/09

D E C Y Z J A

W SPRAWIE WPISANIA OBIEKTU DO REJESTRU ZABYTEKÓW „A”

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. c, art. 7 pkt. 1, art. 8, art. 9 ust. 1, art. 89 pkt. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. – Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390 oraz Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875 oraz Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804) oraz art. 104 § 1 Kpa w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek Międzyzakładowej Górniczej Spółdzielni Mieszkaniowej *Perspektywa* w Rudzie Śląskiej

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTEKÓW ORZEKA

WPISAĆ DO REJESTRU ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO POD NUMEREM A/251/09 NASTĘPUJĄCY OBIEKT:

BUDYNEK MIESZKALNY USYTUOWANY W RUDZIE ŚLĄSKIEJ – NOWYM BYTOMIU (GMINA RUDA ŚLĄSKA, POWIAT RUDA ŚLĄSKA) PRZY ULICY JADWIGI MARKOWEJ 5 – 7, WZNIESIONY OKOŁO 1900 ROKU.

Opis obiektu stanowi załącznik numer 1 do niniejszej decyzji.

Właścicielem budynku jest Międzyzakładowa Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa *Perspektywa* w Rudzie Śląskiej (dla nieruchomości w V Wydziale Ksiąg Wieczystych w Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej prowadzona jest księga wieczysta numer KW 18063).

Wpis do rejestru zabytków obejmuje budynek w obrysie murów zewnętrznych, usytuowany na działce numer 3279/188 (jednostka ewidencyjna Ruda Śląska, obręb 3 – Nowy Bytom, nr jednostki rejestrowej 743, arkusz mapy 1) – granice ochrony zaznaczono na mapce stanowiącej załącznik numer 2 do niniejszej decyzji.

U Z A S A D N I E N I E

Na wniosek Międzyzakładowej Górniczej Spółdzielni Mieszkaniowej *Perspektywa* z Rudy Śląskiej, wniesiony pismem nr DW/7/08 z dnia 28 stycznia 2009 roku, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach rozpoczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego budynku mieszkalnego położonego w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Nowy Bytom przy ulicy Jadwigi Markowej 5–7. Do wniosku dołączona została karta ewidencyjna obiektu, opracowana przez Pracownię Projektowo-Urbanistyczno-Konserwatorską *Abakus* z Chorzowa, Karta zawiera podstawowe informacje o obiekcie, w tym jego historię, opis oraz dokumentację zdjęciową. Ponieważ wnioskujący jest jedyną stroną postępowania, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków odstąpił od zawiadomienia o wszczęciu postępowania.

BIURO MIEJSKIEGO KONSERWATORA ZABYTEKÓW
wpłynęła dnia 05.07.2009
nr dziennika 862/09
nr sprawy 0/0
osoba odpowiedzialna

Budynek przy ulicy Jadwigi Markowej 5-7 w Rudzie Śląskiej – Nowym Bytomiu, wybudowany w 1900 roku, należał do jednej z kolonii robotniczych *Friedensgrube* (późniejszej kopalni *Pokój*) i *Friedenshütte* (późniejszej Huty *Pokój*). Jego powstanie związane było z dynamicznie rozwijającym się przemysłem i nowopowstającymi zakładami. Zatrudnienie wykwalifikowanej siły roboczej wiązało się z koniecznością zapewnienia pracownikom mieszkań. Osiedla mieszkaniowe i inne budynki mieszkalne budowane z inicjatywy właścicieli i dyrektorów hut i kopalń powstawały od końca XIX do lat dwudziestych XX wiek, kształtując charakterystyczny i niepowtarzalny krajobraz Górnego Śląska.

Budynek przy ulicy Markowej 5-7 przeznaczony był dla rodzin sztygarów i pracowników wyższego nadzoru górniczego. Obiekt zachowany jest w swojej pierwotnej formie z uwzględnieniem tradycyjnych materiałów budowlanych i wykończeniowych. Zachowane są również pewne elementy pierwotnego wyposażenia, w tym drewniane drzwi (niektóre wewnętrzne i zewnętrzne), wystrój sieni i ozdobny piec kaflowy o cechach secesyjnych. Ze względu na swój kształt architektoniczny, a także lokalizację budynek ten stanowi integralny element zabudowy Nowego Bytomia. Jest przykładem zabudowy rodzinnej realizowanej na tym terenie przez spółkę *Oberschlesische Eisenbahnbedarfs A.G.*, właściciela większości zakładów przemysłowych, i stanowi cenny obiekt zabytkowy w skali miasta.

Wskazane we wstępie niniejszej decyzji administracyjnej art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. c ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. – Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390 oraz Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875 oraz Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804) o brzmieniu następującym: „*Ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania zabytki nieruchome będące, w szczególności: dziełami architektury i budownictwa*”, jak również art. 3 pkt. 1 definiujący pojęcie zabytku: „*Użyte w ustawie określenia oznaczają: zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową*” – są to główne przepisy o charakterze materialnoprawnym, dające podstawy do objęcia przedmiotowego obiektu ochroną prawną. Formalnoprawnym wyrazem tej ochrony jest wydanie decyzji przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków stosownie do upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 89 pkt. 2 i art. 91 ust. 4 pkt. 3 wymienionej ustawy.

Pouczenie

1. Od niniejszej decyzji służy stronom - na podstawie art. 127 § 1 Kpa odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie, za pośrednictwem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.
2. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu – art. 130 § 1 kpa.
3. Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie decyzji – art. 130 § 2 kpa.

Załączniki:

1. Opis obiektu
2. Mapa sytuacyjna w skali 1 : 1000
3. ~~Pouczenie o skutkach wpisu obiektu do rejestru zabytków~~

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
w Katowicach

mgr Barbara Klajmon

Otrzymują:

1. Międzyzakładowa Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa *Perspektywa*
ulica księdza Ludwika Tunkla 147, 41-707 Ruda Śląska

Do wiadomości:

1. Urząd Miasta w Rudzie Śląskiej – Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
Plac Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska
2. Urząd Miasta w Rudzie Śląskiej – Wydział Geodezji i Gospodarki Gruntami
Plac Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska
3. Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
ulica Szwoleżerów 9, 00-464 Warszawa
4. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej – Wydział Ksiąg Wieczystych
ulica 1 Maja 225, 41-710 Ruda Śląska
5. 2 x a/a – KL, MŁ. *dm 4 VII 2009*.....

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO DECYZJI NUMER K-RD-KL/4160/843/174/09
Z DNIA 7 LIPCA 2009 ROKU

NUMER REJESTRU ZABYTKÓW A/251/09

O P I S O B I E K T U

Budynek przy ulicy Jadwigi Markowej 5-7 wybudowany został w 1900 roku (data wpisana w Książce obiektu budowlanego). Obiekt usytuowany jest w centrum Nowego Bytomia, dzielnicy Rudy Śląskiej, u zbiegu ulic Jadwigi Markowej i głównej ulicy Pawła Niedurnego, około 150 metrów na północny zachód od Urzędu Miejskiego oraz kościoła parafialnego pod wezwaniem Świętego Pawła (stanowiącego dominantę terenu).

Budynek wolnostojący, usytuowany jest na nieogrodzonej działce w ciągu ulicy Jadwigi Markowej, szczytem do ulicy Piotra Niedurnego.

Budynek wybudowany jest na rzucie nieregularnym, zbliżonym do litery "C", w korpusie głównym jest trójtraktowy ze środkowym traktem komunikacyjnym, krótkie skrzydła boczne są jednoraktowe. Budynek jest trójkondygnacyjny, z podpiwniczeniem i z poddaszem, składa się z korpusu głównego i dwóch krótkich, zróżnicowanych skrzydeł. Bryła jest wydłużona, silnie rozczłonkowana w partii elewacji tylnej (liczne ryzality, mieszczące klatkę schodową, sanitariaty i mieszkania, umieszczone są nieregularnie, ponadto do skrzydła północnego przylegają dwie niskie przybudówki gospodarcze). W fasadzie znajdują się dwa nieznacznie wyższe pseudoryzality, umieszczone nieregularnie na obrzeżach, nakryte wydzielonymi daszkami dwuspadowymi. Budynek nakrywa dach dwuspadowy, o małym spadku połaci, zaś przybudówkę gospodarczą w elewacji tylnej (przylegającą do skrzydła północnego) daszek pulpitowy. Wszystkie elewacje obiektu ceglane ze skromnymi dodatkami.

Elewacja zachodnia (fasada od ulicy Markowej) jest niesymetryczna, trzynastoosiowa, w osiach trzeciej oraz dwunastej i trzynastej znajdują się dwa pseudoryzality. W elewacji znajduje się wysokie przyziemie o zróżnicowanej wysokości (mieszczące piwnice) i partia strychowa. W dolnych partiach ryzalitów usytuowane są otwory wejściowe do budynku, ujęte w bogatsze portale, składające się z pilastrów dźwigających belkowanie z prostym, wypukłym szczytem. Podziały poziome elewacji tworzą gzymsy, dwa proste wydzielające przyziemie od parteru i strych od drugiego pietra oraz znacznie bogatszy, profilowany gzyms, wydzielający pierwsze piętro od drugiego. Okna piwniczne w partii przyziemia są niewielkie, w kształcie poziomego prostokąta zamkniętego łukiem odcinkowym; okna strychowe również są niewielkie, w kształcie kwadratu. Pozostałe okna w kształcie pionowego prostokąta, ujęte są w profilowane opaski, które łączą się z parapetami. W partii parteru opaski okienne wzbogacone są na osi kluczem, w partii pierwszego piętra zwieńczone belkowaniem z prostymi szczytami w formie profilowanego odcinka

gzymsu, szczyty dekorowane są muszlą (w pseudoryzalitach występują bogatsze, trójkątne szczyty, z kluczem na osi, podtrzymywane przez konsolki). Okna w pseudoryzalitach drugiego piętra zwieńczone są belkowaniem z kluczem na osi oraz szczytem z łukiem nadwieszonym, dekorowanym muszlą, podtrzymwanym przez dwie konsolki.

Elewacja boczna południowa (przy ulicy Niedurnego), szczytowa, jest symetryczna, sześćoosiowa. W osiach pierwszej i drugiej widoczne są zablendowane okna. Podziały poziome elewacji tworzą gzymsy: prosty wydzielający przyziemie (poniżej poziomu ziemi okna piwniczne, z okratowanymi otworami wyspowymi), profilowane oddzielające parter od pierwszego piętra i drugie piętro od partii szczytowej. Okna w kształcie pionowego prostokąta, ujęte są w profilowane opaski, które łączą się z parapetami. W partii parteru opaski okienne wzbogacone są na osi kluczem, w partii pierwszego piętra zwieńczone belkowaniem z prostymi szczytami w formie profilowanego odcinka gzymsu. Dekorację elewacji uzupełniają partie tynkowane występujące w szczycie oraz poniżej okien pierwszego piętra.

Elewacja boczna północna jest niesymetryczna, o zróżnicowanej ilości osi na poszczególnych kondygnacjach. Jediną dekorację tej elewacji stanowią trzy gzymsy międzykondygnacyjne.

Elewacja od podwórza skrzydła północnego jest dwuczłonowa. Do członu zachodniego przylega niska przybudówka gospodarcza, a ślepa elewację dzielą dwa gzymsy (na wysokości pierwszego piętra i w partii podstrychowej). Człon wschodni, nieznacznie niższy i cofnięty, jednoosiowy, podzielony jest dwoma gzymsami na wysokości pierwszego i drugiego piętra.

Elewacja wschodnia od podwórza jest niesymetryczna, dziesięcioosiowa, rozczłonkowana licznymi ryzalitami. Jediną dekorację tej elewacji tworzą trzy gzymsy międzykondygnacyjne.

Elewacje boczne – wschodnia skrzydła północnego i północna skrzydła południowego – są ślepe. Elewacja boczna wschodnia skrzydła południowego jest przepruta czterema niewielkimi okienkami wentylatorowymi.

W mieszkaniu przy ulicy Markowej 7/5 zachowany jest jeden ozdobny piec kaflowy o cechach secesyjnych.

Do budynku przynależały niewielkie ceglane komórki gospodarcze (zachowane są dwie przy elewacji podwórzowej skrzydła północnego, pozostałe znajdujące się na podwórzu i od strony północnej zostały rozebrane).

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
w Katowicach

mgr Barbara Klajmon

kn

ZALĄCZNIK NR 2
DO DECYZJI NUMER K-RD-KL/4160/ 843/174/09

Z DNIA 7 LIPCA 2009 ROKU

NUMER REJESTRU ZABYTEKÓW A/251/09

RUDA ŚLĄSKA – NOWY BYTOM
gmina Ruda Śląska, powiat Ruda Śląska
BUDYNEK MIESZKALNY
ULICA JADWIGI MARKOWEJ 5-7

 GRANICE WPISU DO REJESTRU ZABYTEKÓW

Skala 1:1000

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
w Katowicach

mgr Barbara Kujmon